

Seat No.	
-----------------	--

Set P

M.A. (Tabla) (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination:
March/April-2024

History of Ancient Period to Midvale Period of Tabla /Pakhavaj
(230123103)

Day & Date: Friday, 10-05-2024

Max. Marks: 60

Time: 03:00 PM To 05:30 PM

सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडा.

12

- 1) उर्ध्वक, आलिंग्य व —— हे त्रिपुष्कर या वादयाचे भाग होय.
 अ) द्विपुष्कर ब) मर्दल
 क) आंकिक ड) पणव
- 2) तबल्याला आधुनिक रूप देण्याचे श्रेय —— यांना दिले जाते.
 अ) उ. अमिर खुस्त्रो ब) उ. सिद्धार्थ खाँ ढाढी
 क) उ. अहमदजान थिरकवां ड) यापैकी नाही
- 3) तबला हे —— वादय आहे.
 अ) उर्ध्वमुखी ब) आंकिक
 क) आलिंग्य ड) अर्धमुखी
- 4) तबला/पखवाज वादयाच्या पुडीला —— घरे असतात.
 अ) 32 ब) 42
 क) 48 ड) यापैकी नाही
- 5) तबला/पखवाज हि वादय —— या वादयांच्या भागांपासून निर्माण झाले, असे म्हटले जाते.
 अ) भुमी दुदुंभी ब) पणव
 क) ढोल ड) त्रिपुष्कर
- 6) खालीलपैकी कोणते वादय द्विमुखी वादय नाही.
 अ) नाल ब) मृदंग
 क) पखवाज ड) तबला
- 7) तबला वादनातील —— हे घराणे आदय घराणे मानले जाते.
 अ) अजराडा ब) दिल्ली
 क) पंजाब ड) बनारस
- 8) पखवाज वादय हे —— गायन प्रकाराच्या साथीसाठी वापरले जाते.
 अ) ख्याल ब) टुमरी
 क) धृपद ड) टप्पा

- 9) तबला / पखवाज यांच्या वादन शैलीतून निर्माण झालेल्या परंपरांना पुढे —— म्हणून ओळखले गेले.
 अ) बाज ब) घराणे
 क) शैली ड) यापैकी नाही
- 10) तबला / पखवाज या वादयांच्या निर्मिती करिता —— या झाडाच्या लाकडाचा वापर केला जातो.
 अ) सागवान ब) वड
 क) शिसम ड) हे सर्व
- 11) भुमी दुदुंभी हे अवनध्द वादय —— या कालखंडातील मानले जाते.
 अ) मध्ययुगीन ब) प्राचीन
 क) आधुनिक ड) यापैकी नाही
- 12) 'बुहददेशी' हा ग्रंथ —— यांनी लिहिला?
 अ) भरत ब) शारंगदेव
 क) मतंग ड) यापैकी नाही

प्र.2 खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

12

- अ) त्रिपुष्कर या वादयाविषयी माहिती दया.
 ब) मृदंग / तबला वादयाचे सचित्र वर्णन करा.
 क) कोणत्याही दोन 'द्विमुखी' अवनध्द वादयांची माहिती लिहा.
 ड) पखवाज / तबला यांचे मुख्य 'वर्ण' व निकास पद्धती याविषयी माहिती लिहा.
 इ) तबला / पखवाज (मृदंग) शब्द उत्पत्ती याविषयी लिहा.
 ई) तबला / पखवाज वादयाची बांधणी याविषयी सविस्तर वर्णन करा.

प्र.3 खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

12

- अ) तबला / पखवाज वादयाचा मध्ययुगीन कालखंड याविषयी स्पष्ट वर्णन करा.
 ब) भारतीय वादय वर्गीकरण या विषयी सविस्तर माहिती लिहा.
 क) भारतीय लोक संगीतात वापरल्या जाणाऱ्या कोणत्याही दोन अवनध्द वादयांची सविस्तर माहिती लिहा.
 ड) तबला / पखवाज वादनातील घराण्यांविषयी माहिती लिहा.

प्र.4 खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक)

12

- अ) अवनध्द शास्त्रीय ताल वादयांमध्ये प्राचिन ते आधुनिक कालखंडात झालेले बदल स्पष्ट करा.
 ब) तबला / पखवाज या वादयाचे महत्व स्पष्ट करा.

प्र.5 खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा.

12

- तबला / पखवाज वादयाचा उगम, इतिहास, बनावट, बांधणी विषयी सविस्तर माहिती लिहा.

Seat No.	
-----------------	--

Set	P
------------	----------

M.A. (Tabla) (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination:
March/April-2024

Comparative Study of North Indian & South Indian Music System
(230123107)

Day & Date: Monday, 13-05-2024

Max. Marks: 60

Time: 03:00 PM To 05:30 PM

सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडा.**12**

- 1) सप्तसुलादि तालांमध्ये जाति-गती भेद अनुसार 35 तालांपासून ---- तालांची निर्मिती होते.

अ) 160	ब) 135
क) 175	ड) 180
- 2) लघु चे चिन्ह कोणते?

अ) O	ब) I
क) _	ड) X
- 3) प्लुत चा मात्राकाल किती?

अ) 11	ब) 12
क) 13	ड) 14
- 4) मिश्र जातीमध्ये लघुच्या मात्रा ---- असतात.

अ) 4	ब) 5
क) 6	ड) 7
- 5) ----, शम्या, ताल आणि सन्निपात हे सशब्द क्रियेचे प्रकार आहेत.

अ) आवाप	ब) ध्रुवा
क) विक्षेप	ड) प्रवेक्षक
- 6) ---- ग्रंथात 120 तालांचे वर्णन आहे?

अ) नाट्यशास्त्र	ब) बृहददेशी
क) संगीत रत्नाकर	ड) संगीत विशारद
- 7) खालीलपैकी मतंग लिखित ग्रंथ कोणता?

अ) नाट्यशास्त्र	ब) संगीत रत्नाकर
क) अहोबल	ड) बृहददेशी

- 8) कर्नाटक ताल पद्धतीचे महत्त्वपूर्ण वैशिष्ट्य कोणते?
- अ) दशप्राणातील यति या प्राणाला महत्त्व
 - ब) दशप्राणातील अंग या प्राणाला महत्त्व
 - क) दशप्राणातील ग्रह या प्राणाला महत्त्व
 - ड) दशप्राणातील क्रिया या प्राणाला महत्त्व
- 9) कर्नाटक तालपद्धतीनुसार 'काकपद' या अंगाचे चिन्ह खालीलपैकी कोणते?
- अ) 3
 - ब) S
 - क) O
 - ड) X
- 10) '+' हे चिन्ह पलुस्कर ताललिपी मध्ये —— यासाठी वापरतात.
- अ) सम
 - ब) टाळी
 - क) काल
 - ड) विभाग
- 11) पं. पलुस्कर यांचे पूर्ण नाव —— आहे.
- अ) विष्णू नारायण पलुस्कर
 - ब) विष्णू नामदेव पलुस्कर
 - क) विष्णू नयन पलुस्कर
 - ड) विष्णू दिगंबर पलुस्कर
- 12) पं. भांतखंडे ताललिपी पद्धतीत एका मात्रेत अनेक अक्षरे असतील तर, —— हे चिन्ह वापरतात.
- अ) W
 - ब) —
 - क) _
 - ड) ≈

प्र.2	खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)	12
अ)	'झंप' तालाचे पंचजाती भेदानुसार स्वरूप लिहा.	
ब)	'भुमी दुदुंभी'	
क)	कर्नाटक संगीतात वापरले जाणारे अवनद्व वादये.	
ड)	बाज व घराणा	
इ)	'अठय' तालाचे पंचजाती भेदानुसार स्वरूप लिहा.	
ई)	'पंचजातीभेद' म्हणजे काय? कर्नाटक संगीतातील सात ताल व स्वरूप.	
प्र.3	खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)	12
अ)	पं. भातखंडे यांचे संगीतातील योगदान लिहा.	
ब)	कर्नाटक संगीत ताल पद्धतीची वैशिष्ट्ये लिहा.	
क)	कर्नाटक तालपद्धतीतील 'अंग' या प्राणाविषयी माहिती लिहा.	
ड)	पं. पलुस्कर ताल—लिपी पद्धत सोदाहरण सहित लिपीबद्ध करा.	
प्र.4	खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक)	12
अ)	पं. विष्णू पलुस्कर यांचे सांगितिक योगदान लिहा.	
ब)	सप्तसुलादि तालपद्धती विषयी सविस्तर माहिती लिहा.	
प्र.5	खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा.	12
	उत्तर हिंदुस्थानी व दक्षिण हिंदुस्थानी ताल पद्धतीचे तुलनात्मक अध्ययन लिहा.	

Seat No.	
-----------------	--

M.A. (Tabla) (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination:
March/April-2024
Books of Review (230123104)

Day & Date: Wednesday, 15-05-2024

Max. Marks: 30

Time: 03:00 PM To 04:30 PM

सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडा 06

- 1) समीक्षा या शब्दाचा अर्थ —— होय.

अ) समालोचन	ब) पुनरावलोकन
क) परीक्षण	ड) हे सर्व
- 2) 'तबला' या ग्रंथामध्ये तबला या वादयाचे पितासाज वादय म्हणून —— या वादयाला उल्लेख आढळतो.

अ) ढोलक	ब) पखवाज
क) ढोलकी	ड) नाल
- 3) उत्तर भारतीय तालपद्धतीत रचना लिपीबद्ध करण्यासाठी —— या पद्धतींचा वापर होतो.

अ) स्टाफ नोटेशन	ब) पं. भातखंडे पद्धत
क) पं. पलुस्कर पद्धत	ड) ब व क दोन्ही
- 4) जीत की समीक्षकाची प्रतिभा —— असेल तितकी समिक्षा उच्च दर्जाची होते.

अ) एकगुणी	ब) बहुगुणी
क) सत्वगुणी	ड) यापैकी नाही
- 5) प्राचीन काळी तबला / पखवाज या वादयांमध्ये खोडाऐवजी —— याचा वापर केला जात.

अ) दगड	ब) माती
क) लाकूड	ड) यापैकी नाही
- 6) "धाडतिर किटक धिरधिर किटक" हा बोलसमुह —— या जातीतील आहे.

अ) चतुस्त्र	ब) संकीर्ण
क) मिस्त्र	ड) तिस्त्र

प्र.2 थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) 06

- अ) पं. अरविंद मुळगावकर यांच्या ग्रंथातील पंजाब घराणे / डॉ. आबान मिस्त्री यांच्या ग्रंथातील नाथद्वारा परंपरा याविषयी माहिती लिहा.
- ब) डॉ आबान मिस्त्री यांच्या ग्रंथातील चक्रधार, तुकडे, परण यांच्याविषयी माहिती लिहा.
- क) ताल चौताल / ताल त्रिताल मध्ये एक साधा चक्रधार लिपीबद्ध करा. (पं. भातखंडे पद्धतीनुसार)
- ड) उ. अहमदजान थिरकवा खाँ / पं अंबादास पंत आगले यांच्याविषयी माहिती लिहा.

प्र.३ थोडक्यात उत्तर लिहा.

- अ) तबला / पखवाज यांचे बाज एवं बनावट याविषयी माहिती लिहा व त्यांचे सचित्र वर्णन करा.

प्र.४ खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणताही एक)

- अ) डॉ. अबान मिस्त्री यांच्या ग्रंथातील “संगीत मे घराणा, उद्भव, स्वरूप एवं विकास” या अध्यायाचे सविस्तर विवेचन लिहा.
- ब) डॉ. अबान मिस्त्री / पं. अरविंद मुळगावकर यांचे सांगितीक क्षेत्रातील कार्य लिहा.

Seat No.	
-----------------	--

Set	P
------------	----------

M.A. (Tabla) (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination:
March/April-2024
Research Methodology in Music (230123105)

Day & Date: Friday, 17-05-2024

Max. Marks: 60

Time: 03:00 PM To 05:30 PM

सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडा

12

- 1) वास्तविक माहिती प्राप्त करण्यासाठी केल्या गेलेल्या टिकात्मक परीक्षणास —— म्हणतात.
 अ) ऐतिहासिक पद्धती ब) सर्वेक्षण पद्धती
 क) धारणात्मक पद्धती ड) अंतर्वर्स्तू पद्धती
- 2) संशोधनाचा आराखडा —— बनवावा लागतो.
 अ) संशोधनापुरुषी ब) संशोधन चालू असताना
 क) संशोधनानंतर ड) यापैकी नाही
- 3) 'शोध' या शब्दाची उत्पत्ती —— धातुपासून झाली.
 अ) शुद्ध ब) शोध
 क) शुध ड) यापैकी नाही
- 4) शिलालेख यांचा समावेश —— स्त्रोतांमध्ये केला जातो.
 अ) पुरातत्व पद्धती ब) धारणात्मक पद्धती
 क) ऐतिहासिक पद्धती ड) हे सर्व
- 5) संशोधन करण्याकरिता —— याविषयांची निवड करता येते.
 अ) शिक्षा, कला, संस्कृती ब) सामाजिक, राजनैतिक, गणिती तर्क
 क) धर्म, आर्थिक, व्यक्तीवृत्त ड) हे सर्व
- 6) 2009 सालापासून प्रसिद्ध झालेले सर्व प्रबंध अभ्यासासाठी विद्यापीठ व सरकारने —— ही वेबसाईट चालू केली आहे.
 अ) जुने शोध प्रबंध ब) शोध गंगा / शोध गंगोत्री
 क) शोध विद्यापीठ ड) यापैकी नाही
- 7) शोध ही —— चालणारी प्रक्रिया आहे.
 अ) पुन्हापुन्हा ब) एकदाच
 क) हे सर्व ड) यापैकी नाही
- 8) 'परिकल्पना' या शब्दाचा अर्थ आहे—
 अ) उपकल्पना ब) अण्वेषण
 क) अ व ब दोन्हीं ड) यापैकी नाही

- 9) संशोधनाच्या एकुण —— पद्धती आहेत.
 अ) चार ब) पाच
 क) सहा ड) सात
- 10) संपूर्ण शोधकार्याच्या प्रास्ताविक स्वरूपाचा आराखडा म्हणजे —— होय.
 अ) आराखडा ब) अहवाल
 क) रूपरेषा ड) यापैकी नाही
- 11) शोधातून मिळालेले ज्ञान —— असते.
 अ) क्रमबद्ध ब) वैद्य व विश्वसनीय
 क) उद्देशपूर्ण ड) हे सर्व
- 12) —— या संशोधन पद्धती आहेत.
 अ) ऐतिहासिक ब) धारणात्मक
 क) प्रायोगिक ड) अ व ब दोन्ही

प्र.2	टीपा लिहा. (कोणतेही चार)	12
अ)	संगीतात संशोधनाची आवश्यकता	
ब)	परिकल्पना	
क)	निष्कर्ष	
ड)	ऐतिहासिक संशोधन पद्धती	
इ)	शोधाचे प्रकार	
ई)	वर्णनात्मक संशोधन पद्धती	
प्र.3	खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)	12
अ)	माहिती संकलन म्हणजे काय ते सांगा व प्रकार लिहा.	
ब)	संशोधनामध्ये विषयाची निवड याविषयी माहिती लिहा.	
क)	तळटीप याविषयी माहिती लिहा.	
ड)	आदर्श संशोधकाचे गुण लिहा.	
प्र.4	खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक)	12
अ)	शोधपत्र या विषयी माहिती लिहा व टप्पे स्पष्ट करा.	
ब)	संशोधन पद्धतीमध्ये संशोधकाची भूमिका स्पष्ट करा.	
प्र.5	खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा.	12
उ.	अल्लारखाँ / पं. नाना पानसे यांचे सांगितीक योगदान लिहा.	

Seat No.	
-----------------	--

Set	P
------------	----------

M.A. (Tabla) (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination:
March/April-2024
Notation System of Taal (230123203)

Day & Date: Friday, 09-05-2024

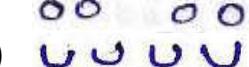
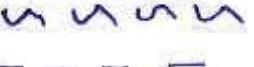
Max. Marks: 60

Time: 11:00 AM To 01:30 PM

सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 रिकाम्या जागा भरा.**12**

- 1) विश्रांती घेऊन वाजविल्या जाणाऱ्या रचनेस —— म्हणतात.
 अ) साधी तिहाई ब) बेदम तिहाई
 क) दमदार तिहाई ड) यापैकी नाही
- 2) ज्या रचनेत तिन लयींचा समावेश असतो अशया रचनेस ——.
 अ) त्रि-पल्ली ब) तिपल्ली
 क) तिनलगी ड) यापैकी नाही
- 3) —— या तालात लग्गी हा प्रकार वाजविला जातो.
 अ) तिलवाडा ब) झुमरा
 क) झपताल ड) दादरा
- 4) 27 मात्रेची एक रचना कोणत्या तालात चक्रधार होईल?
 अ) झपताल ब) रूपक
 क) एकताल ड) यापैकी सर्व
- 5) —— या पद्धतीमध्ये टाळीचा अनुक्रमांक लिहितात.
 अ) पं. पलुस्कर ब) पं. भातखंडे
 क) पं. शेलार ड) यापैकी नाही
- 6) आडाचौताल मध्ये केरवा समेपासून समेपर्यंत वाजल्यानंतर —— ही लयकारी होईल.
 अ) $\frac{5}{4}$ ब) $\frac{4}{5}$
 क) $\frac{7}{4}$ ड) $\frac{4}{7}$
- 7) त्रिताल / आदिताल चक्रधार जशीच्या तशी कोणत्या तालात वाजवली जाईल.
 अ) एकताल ब) मत्त
 क) धमार ड) झपताल
- 8) तबला / पखवाज यांवर प्रदर्शीत करणाऱ्या रचनेस ——.
 अ) रेला ब) ठेका
 क) टेका ड) पल्टा

- 9) कडांन हा एक ——.
 अ) मिश्र वर्ण ब) संयुक्त
 क) असंयुक्त ड) यापैकी नाही
- 10) पं. पुलस्कर पद्धतीमध्ये एका मात्रेत चार अक्षरांना —— हे चिन्ह वापरतात.
 अ) ब)
 क) ड)
- 11) पं. पुलस्कर पद्धतीमध्ये एका मात्रेत सहा अक्षरांना —— हे चिन्ह वापरतात.
 अ) ब)
 क) ड) यापैकी नाही
- 12) "धाऽ किट तकीट तका" हा बोल समुह —— या वाद्याशी संबंधीत आहे.
 अ) डमरू ब) तबला
 क) ढोलकी ड) पखवाज

प्र.2 टिपा लिहा. (कोणतेही चार)

12

- अ) त्रिपल्ली गत लिपीबद्द करा. (भातखंडे पद्धतीनुसार)
 ब) मत्ततालामध्ये साधा चक्रधार लिहा. (पलुस्कर पद्धतीनुसार)
 क) ताल त्रिताल मध्ये मिश्र जाती रेला लिहा. (पलुस्कर पद्धतीनुसार)(दोनपल्टे तिहाई)
 ड) गत म्हणजे काय ते सांगून गर्तीचे प्रकार लिहा.
 इ) परण म्हणजे काय व त्याचे प्रकार लिहा.
 ई) मत्त तालामध्ये नौहकका तिहाई लिहा. (भातखंडे पद्धतीनुसार)

प्र.3 थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

12

- अ) मत ताल परण (भातखंडे पद्धतीनुसार)
 ब) पं. पलुस्कर पद्धतीचे गुण दोष लिहा.
 क) ताल एकताल चौधारी गत पं भातखंडे पद्धतीनुसार लिहा.
 ड) त्रिताल बेदम फर्माइश चक्रधार पलुस्कर पद्धतीनुसार लिहा.

प्र.4 सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणताही एक)

12

- त्रितालमध्ये खंड जाती कायदा लिहा. (पाचपल्टे तिहाई पं. पलुस्कर पद्धती)
 किंवा
 मत्त तालामध्ये फर्माइश चक्रधार. (पं. भातखंडे पद्धती)

प्र.5 सविस्तर उत्तर लिहा.

12

- भारतीय संगीतात ताललिपीचे महत्त्व स्पष्ट करा.

Seat No.	
-----------------	--

Set	P
------------	----------

M.A. (Tabla) (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April-2024

Introduction of Baaj and Gharana (230123204)

Day & Date: Saturday, 11-05-2024

Max. Marks: 30

Time: 11:00 AM To 12:30 PM

सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडा. 06

- 1) दिल्ली घराण्याची स्थापना कोणत्या शतकात झाली?

अ) 15 वे शतक	ब) 16 वे शतक
क) 17 वे शतक	ड) 18 वे शतक

- 2) बाजाचे तात्पर्य काय असते?

अ) वाद्याची सजावट शैली	ब) वाद्याची वादन शैली
क) वाद्याची बनविण्याची शैली	ड) 'अ' आणि 'क' दोन्ही

- 3) घराणा शब्दाचे अस्तित्व खालीलपैकी कशापासून बनले आहे?

अ) विशेष शैलीसह	ब) एका विशिष्ट पंरपरेतून
क) विशिष्ट कुटुंबातून	ड) हे सर्व

- 4) बाज शब्दाचा प्रयोग यापैकी कोणत्या वाद्य प्रकारासाठी केला जातो?

अ) संतूर वादन	ब) सारंगी वादन
क) तबला / पखवाज	ड) बासरी वादन

- 5) पं. भातखंडे ताल—लिपि पद्धतीत सम दर्शविण्याचे चिन्ह कोणते असते?

अ) +	ब) √
क) O	ड) X

- 6) 'बाज' म्हणजेच —— होय.

अ) घराणे	ब) शैली
क) परंपरा	ड) हे सर्व

प्र.2 टिपा लिहा. (कोणतेही दोन) 06

- अ) उस्ताद नत्थु खाँ
- ब) पं. सखारामपंत आगले
- क) पं. कंठे महाराज
- ड) पं. कुदजसिंह महाराज

- प्र.3 थोडक्यात उत्तरे लिहा. (अनिवार्य) 06
अ) बाज म्हणजे काय? व बंदबाज आणि खुलाबाज याविषयी सविस्तर माहिती द्या.
- प्र.4 खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक) 12
घराणे म्हणजे काय? हे सांगून तबला / पखवाज घराण्यांविषयी सविस्तर माहिती लिहा.
किंवा
नाथद्वारा परंपरा / फरुखाबाद घराणे यातील वादन वैशिष्ट्ये व शिष्य परंपरा याविषयी माहिती सांगून, दोन प्रसिद्ध कलाकरांविषयी सविस्तर माहिती लिहा.

Seat No.	
---------------------	--

Set	P
------------	----------

M.A. (Tabla) (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination:
March/April-2024

Brief Study of Classical and Semi Classical Music (230123206)

Day & Date: Tuesday, 14-05-2024

Max. Marks: 60

Time: 11:00 AM To 01:30 PM

सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 रिकाम्या जागा भरा.

12

- 1) ठेका वाजविताना शेवटच्या आवर्तनापर्यंत —— ची गुणवत्ता तीच राहणे आवश्यक असते.
 अ) नादाची ब) निकासाची
 क) लयीची ड) यापैकी नाही
- 2) धृपद गायन प्रकाराच्या साथसंगतीसाठी प्रामुख्याने —— हे ताल वापरतात.
 अ) दादरा, केरवा ब) रूपक झापताल
 क) खेमटा, दिपचंदी ड) चौताल, सुलताल
- 3) ख्याल ही —— प्रधान गायकी आहे.
 अ) प्रधान ब) ठेकाप्रधान
 क) टाळी प्रधान ड) यापैकी सर्व
- 4) धृपद धमार गायकी ही —— असते.
 अ) शृंगार रसपुर्ण ब) शांत
 क) धीर गंभीर ड) यापैकी नाही
- 5) वाद्य संगीतात —— हा प्रकार साथीदाराचा कस पाहणारा असतो.
 अ) आलाप ब) गत
 क) ताना ड) झाला
- 6) ख्याल गायनाचे प्रचार व प्रसाराचे श्रेय —— यांना दिले जाते.
 अ) मोहम्मद शहा रंगीले ब) अकबर बादशाह
 क) सदारंग ड) हुसेन शर्की
- 7) विदुषी गीरीजा देवी हया —— गायनप्रकारासाठी प्रसिद्ध आहेत.
 अ) तराणा ब) ख्याल
 क) टप्पा ड) ठुमरी
- 8) धृपद गायन सादर करणाऱ्या कलाकारास —— म्हणून संबोधले जाते.
 अ) कलाकार ब) धृपदगायक
 क) कलावंत ड) यापैकी नाही
- 9) ज्या गीत प्रकारामध्ये ख्याल, तराणा, सरगम, त्रिवट या चारही अंगाचा वापर होतो अश्या गीतप्रकाराला —— म्हणतात.
 अ) चतुरंग ब) चौरंग
 क) चाररंग ड) यापैकी सर्व

- 10)** होरी गीतांचा प्रधान विषय —— होय.
 अ) निसर्गवर्णन ब) राधा कृष्ण यांचे वर्णन
 क) प्रेमी व प्रेमीका यांचे वर्णन ड) हे सर्व
- 11)** —— या गायन प्रकाराची संगत केली जाते.
 अ) ख्याल, तराणा ब) धमार-धृपद
 क) दुमरी टप्पा ड) गङ्गल भजन
- 12)** “ख्याल” हा —— शब्द आहे.
 अ) अरेबियन ब) फारसी
 क) हिंदी ड) यापैकी नाही

प्र.2 टीपा लिहा. (कोणतेही चार)

12

- अ) उ. अमीर खाँ यांचे सांगीतीक योगदान लिहा.
 ब) त्रिवट या गायन प्रकाराची माहिती लिहा.
 क) ख्याल गायन प्रकाराची माहिती लिहा.
 ड) परवीन सुलताना यांचे सांगीतीक योगदान लिहा.
 इ) होरी या गायन प्रकाराची माहिती लिहा.
 ई) डागर बंधू यांचे धृपद गायनातील योगदान लिहा.

प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

12

- अ) तराणा या गायन प्रकाराची माहिती सांगून या प्रकारासाठी साथसंगत कशी असावी याबद्दल आपले मत लिहा.
 ब) आदर्श साथसंगत कशी असावी याबद्दल मत लिहा.
 क) बंदीश व दुमरी यांतील फरक स्पष्ट करा.
 ड) पं. जसराज यांचे सांगीतीक योगदान लिहा.

प्र.4 सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक)

12

- अ) ताल झुमरा /धमार अधगुण लिपीबद्ध करा. (पं. भातखंडे पद्धत)
 ब) धृपद गायन प्रकारासाठी उपयुक्त तालाची माहिती सांगून ताल लिपीबद्ध करा.
 (पं. पलुस्कर पद्धत)

प्र.5 सविस्तर उत्तर लिहा.

12

शास्त्रीय संगीत व उपशास्त्रीय संगीत यांमधील फरक स्पष्ट करा.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

**M.A. (Tabla) (Semester - II) (Old) (CBCS) Examination: March/April-2024
Solo & Accompaniment of Tabla/ Pakhavai (MA2221202)**

Day & Date: Thursday, 09-05-2024

Max. Marks: 80

Time: 11:00 AM To 02:00 PM

- सूचना :** 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 रिकाम्या जागी योग्य तो पर्याय निवडा.

16

- 1) वाघ संगीतातील —— हा प्रकार साथीदारच्या शक्तीचा अंत पाहणारा असतो.

अ) आलाप	ब) गत
क) झाला	ड) बंदिश
- 2) 'टप्पा' गायकीच्या साथीसाठी खालीलपैकी कोणता ताल वाजवला जातो?

अ) भजनी	ब) मत्त
क) पंजाबी / अद्वा	ड) रुद्र
- 3) तुमरी गायनाच्या साथीसाठी —— हा ताल वाजवला जातो.

अ) आडा चौताल	ब) भजनी
क) दीपचंदी	ड) मत्त
- 4) ख्याल गायकीसाठी (बडा ख्याल) च्या साथीसाठी कोणता ताल वाजवला जातो?

अ) चाचर	ब) जायताल
क) रुद्रताल	ड) एकताल
- 5) 'ध्रुपद' खालीलपैकी कोणत्या तालात गायले जाते?

अ) मत्त	ब) तीनताल
क) आडा चौताल	ड) चौताल
- 6) स्वतंत्रवादनाच्या प्रस्तुतीकरणामध्ये बनारस घराण्यामध्ये सर्वप्रथम —— वाजवतात.

अ) पेशकार	ब) उठण
क) कायदा	ड) तुकडा
- 7) तंतुवाद्यांमध्ये मसिद खानी गत व —— गत या दोन गतिंचे वादन केले जाते.

अ) उमाखानी	ब) रमाखानी
क) रजाखानी	ड) घसीटखानी
- 8) खालीलपैकी गायन प्रकार आणि ताल यांचे नामसाधर्म्य असणारा प्रकार कोणता?

अ) चैती	ब) मत्त
क) होरी	ड) दादरा
- 9) छोट्या ख्यालच्या साथीसाठी जास्त प्रमाणात उपयोगी असणारा ताल कोणता?

अ) चारताल	ब) जायताल
क) रुद्रताल	ड) तीनताल

- 10) मात्रेचे —— भाग होतील इतकी विलंबित लय ख्यालासाठी योजिली जाते.
 अ) 4 ब) 6
 क) 14 ड) 20
- 11) ठेका वाजविताना शेवटच्या अवर्तनपर्यंत —— गुणवत्ता तीच राहणे अत्यंत आवश्यक आहे.
 अ) लयीची ब) नादाची
 क) निकासाची ड) वरील सर्व
- 12) तुमरी गायक अस्थायी व अंतरा झाल्यानंतर त्याची —— करतो.
 अ) दुगुन ब) तीगुन
 क) मुळ लय ड) चौगुण
- 13) कलाकारांना उपयोगी असणारी आधुनिक धनिव्यवस्था चा शोध केव्हा लागला?
 अ) 1920 ब) 1930
 क) 1940 ड) 1950
- 14) 'आमद' हा प्रकार —— मध्ये असतो.
 अ) गायन ब) तंतु वाद्य
 क) सुषीरवाद्य ड) नृत्य
- 15) दोन मात्रांमध्ये जास्तीत जास्त अंतर ठेऊन सादर होत असलेला कलाप्रकार ——.
 अ) गत ब) बडाख्याल
 क) तराणा ड) चतरंग
- 16) तंतु वाद्यांमध्ये साथसंगत करत असताना —— करणे तबला वादकाचे कौशल्य मानले जाते.
 अ) पोषक ठेका ब) वादन क्षमता
 क) तिहायी चे अनुकरण ड) वरील सर्व

प्र.2 टिपा लिहा. (6 पैकी 4)

16

- अ) पोषक साथसंगत.
- ब) साथीदारची भुमिका.
- क) तंतुवाद्यातील गत व झाला यांना केली जाणारी साथसंगत.
- ड) ख्यालाच्या साथीसाठी वाजवले जाणारे ताल.
- इ) संथसंगतीमध्ये ठेक्यांच्या स्पष्टतेचे महत्त्व.
- ई) स्वतंत्रावदणातील प्रस्तुती क्रम.

प्र.3 खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (4 पैकी 2)

16

- अ) उपशास्त्रीय गायनाची साथसंगत यावर सविस्तर चर्चा करा.
- ब) नृत्याची साथसंगत.
- क) द्रुत (छोट्या ख्यालची साथसंगत) याविषयी सविस्तर माहिती लिहा.
- ड) स्वतंत्रावदणातील विलंबित व मध्य लयीतील वादन स्पष्ट करा.

- प्र.4 सविस्तर उत्तरे लिहा. (2 पैकी 1) 16**
- अ) ख्यालची साथसंगत व उपशास्त्रीय संगीताची साथसंगत यावर सविस्तर वर्णन करा.
- ब) तंतु वाद्यांची साथसंगत यावर सविस्तर चर्चा करा.
- प्र.5 सविस्तर उत्तर लिहा. 16**
- ब्रिटिश काळातील साथसंगत तसेच प्राचीन ते आधुनिक काळांमध्ये विद्वान कलावंतांनी साथसंगत व वादनामध्ये दिलेले योगदान स्पष्ट करा.

Seat No.	
---------------------	--

Set	P
------------	----------

M.A. (Tabla) (Semester - II) (Old) (CBCS) Examination: March/April-2024
Solo & Accompaniment of Tabla/ Pakhavai (MA2221202)

Day & Date: Thursday, 09-05-2024

Max. Marks: 80

Time: 11:00 AM To 02:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

16**Q.1 Fill in the blanks.**

- 1) _____ form of instrumental music is about seeing the end of a Accompanists strength.

a) Aalap	b) Gat
c) Zala	d) Bandish
- 2) Which of the following taal is played to accompany 'Tappa' gayaki?

a) Bhajani	b) Matta
c) Panjabi/Addha	d) Rudra
- 3) _____ Taal is uses to play with Thumri for accompaniment.

a) Aadachautaal	b) Bhajani
c) Deepchandi	d) Matt
- 4) Which Taal is played for accompaniment with Khayal gayaki (Bada khayal)?

a) Chachar	b) Jayataal
c) Rudrataal	d) Ektaal
- 5) 'Dhrupad' is played in which of the following taal?

a) Matt	b) Tintal
c) Aadachautaal	d) Chautal
- 6) While performing solo _____ is plays first in the Banaras Gharana.

a) Peshkar	b) Uthan
c) Kayda	d) Tukda
- 7) Masid khani gaat and _____ on string instruments these two gaat's are played.

a) Umakhani	b) Ramakhani
c) Rajakhani	d) Ghasitkhani
- 8) Which of the following types of singing and taal has a similar name?

a) Chaiti	b) Matt
c) Hori	d) Dadra
- 9) Which taal is most useful for Chota khayal Accompaniment?

a) Chartaal	b) Jayataal
c) Rudrataal	d) Tintaal
- 10) A delayed laya is planned for khyala so that there will be _____ parts of the taal.

a) 4	b) 6
c) 14	d) 20

- 11)** It is very important that the quality of the _____ remains the same till the last beat (Iteration, Avartana) while playing the Theka.
 a) Laya b) Naad
 c) Nikas d) All above
- 12)** The thumri singer does his _____ after the sthaai and Antara.
 a) Dugun b) Tigun
 c) Main laya d) Chaugun
- 13)** When was the modern sound system useful for artist invented?
 a) 1920 b) 1930
 c) 1940 d) 1950
- 14)** The form 'Amad' is in _____.
 a) Singing b) String instruments
 c) Sushir instruments d) Dance
- 15)** _____ is an art of vocal which is performed with maximum distance between two words.
 a) Gaat b) Bada khayal
 c) Taranaa d) Chatarang
- 16)** A tabla player's skill is considered by performing _____ while accompanying the string instrument.
 a) Useful theka b) Playing Ability
 c) Simulation of Tihaai d) All of these

Q.2	Write Short Notes. (Any Four)	16
a)	Useful/ Nutrient / Important Accompaniment.	
b)	The role of accompaniment.	
c)	Accompaniment of gat and zalaa in string instruments.	
d)	Taal's which are played for Accompaniment of khayal.	
e)	Importance of clarity of theka in accompaniment.	
f)	Sequence of presentation in solo.	
Q.3	Write short answers. (Any Two)	16
a)	Discuss in detail the accompaniment light Vocal singing.	
b)	Accompaniment of Dance.	
c)	Write detailed information about Accompaniment with Chota khayal.	
d)	Explain the Vilambit and Madhya laya in solo.	
Q.4	Write detailed answers. (Any One)	16
a)	Explain in detail the Accompaniment of Khayala and the Accompaniment of Classical music.	
b)	Discuss in detail the accompaniment of stringe instruments.	
Q.5	Describe in detail. Information of accompaniment with British period accompaniment as well as Ancient period.	16

**Seat
No.**

Set P

**M.A. (Tabla) (Semester - II) (Old) (CBCS) Examination: March/April-2024
Notation system of Compositions in Tabla / Pakhavaj (MA2221203)**

Day & Date: Saturday, 11-05-2024

Max. Marks: 80

Time: 11:00 AM To 02:00 PM

सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

16

- 1) या बोलाचा पं. पलुस्कर लिपीप्रमाणे एकूण मात्रा काल किती?
 अ) ३ मात्रा ब) दीड मात्रा
 क) दोन मात्रा ड) एक मात्रा
- 2) कोणत्या ताललिपीत ताल संपल्यानंतर शेवटी ‘।’ हे चिन्ह वापरतात?
 अ) पं. पलुस्कर ब) पं. भातखंडे
 क) दोन्हीं मध्ये ड) दोन्हीत नाही
- 3) खालीलपैकी कोणती पट पं. पलुस्कर लिपीत लिहण्याची सोय नाही?
 अ) दुप्पट ब) पाचपट
 क) चौप्पट ड) तिप्पट
- 4) तिरकिट हा बोल एकपटीत पं. पलुस्कर लिपीप्रमाणे लिहिण्याकरता कोणते चिन्ह वापरतात?
 अ) — ब) ~
 क) U ड) O
- 5) खालीलपैकी कोणती ताललिपी पध्दती नाही?
 अ) पं. गुणीदास ब) पं. भातखंडे
 क) पं. पलुस्कर ड) कोणतीही नाही
- 6) ‘U’ हे चिन्ह किती मात्रा काल दर्शविते?
 अ) 1/2 ब) 1/4
 क) 1/8 ड) 1/16
- 7) पं. पलुस्कर ताललिपीमध्ये टाळी दर्शविण्यासाठी —— अनुक्रमांक लिहितात.
 अ) बोलांचा ब) टाळीचा
 क) मात्रेचा ड) खंडाचा
- 8) खालीलपैकी पूर्वसंकल्पित रचना कोणती?
 अ) गत ब) रेला
 क) रौ ड) पेशकार

- 9) एकापेक्षा अधिक लघुअक्षरे दाखविण्यासाठी —— हे चिन्ह कोणत्या लिपीत वापरतात?
- अ) पं. भातखंडे ब) पं. पलुस्कर
 क) दोन्हीत ड) यापैकी नाही
- 10) फरमाईशी चक्रदारात एकूण —— 'धा' असतात.
- अ) 8 ब) 9
 क) 3 ड) 27
- 11) खालीलपैकी 'गत' प्रकार कोणता?
- अ) मुरवका ब) गत-तुकडा
 क) गतांग रेला ड) नौहकका
- 12) तबलावादनातील प्रमुख विस्तारक्षम रचना प्रकार कोणता?
- अ) रौ ब) लडी
 क) पेशकार ड) यापैकी नाही
- 13) खालीलपैकी कोणती संज्ञा तिहाई सहित वा तिहाईरहित असू शकते?
- अ) तुकडा ब) चक्रदार
 क) तिहाई ड) गत
- 14) मोहरा मुखडयाच्या तुलनेत —— असतो.
- अ) लहान ब) मोठा
 क) सारखाच ड) यापैकी नाही
- 15) पं. पलुस्कर ताललिपीमध्ये '~~' या चिन्हाचे दुगुनीत —— असे रूपांतर होते.
- अ) ≈ ब) ≈
 क) ०० ड) =
- 16) 'रविन्द्र संगीत' ही ताललिपी पृष्ठदती ——.
- अ) आहे ब) नाही
 क) सांगता येत नाही ड) यापैकी नाही

प्र.2 टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

16

- अ) पं. भातखंडे ताललिपी गुण व दोष
 ब) विस्तारक्षम रचना प्रकार
 क) ताललिपींचे महत्व
 ड) कमाली चक्रदार
 इ) पेशकार
 ई) कोणत्याही तालात एक बेदम तिहाई व दमदार तिहाई (पं. पलुस्कर ताललिपी)

प्र.३ थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

- अ) पं. पलुस्कर ताललिपी गुण व दोष लिहा.
- ब) पूर्वसंकल्पित रचना म्हणजे काय ते सोदाहरण लिहा.
- क) फरुखाबाद घराना पेशकार (३ पलटे व तिहाई)
- ड) विलंबित झुमरा ताल (पं. भातखंडे ताललिपी)
- इ) 'मुखडा व मोहरा' प्रकार सोदाहरण स्पष्ट करा.
- ई) ताल पंजाबी –एकगुन व तिगुन (पं. पलुस्कर लिपी)

प्र.४ सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणताही एक)

- अ) 'झुमरा' तालाची एकगुन, दुगुन, तिगुन व चौगुन (पं. पलुस्कर ताललिपी मध्ये) लिहा.
- ब) 'फरुखाबाद घराण्याचा पेशकार' याविषयी माहिती व महत्वासहित विस्तृत लिहा.

प्र.५ पं. भातखंडे व पं. पलुस्कर ताललिपीची विस्तृत माहिती सोदाहरण लिहा.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

**M.A. (Tabla) (Semester - II) (Old) (CBCS) Examination: March/April-2024
Notation system of Compositions in Tabla / Pakhavaj (MA2221203)**

Day & Date: Saturday, 11-05-2024

Max. Marks: 80

Time: 11:00 AM To 02:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Multiple Choice Questions.

16

- 1) syllable have matra _____, according to Pt. Paluskar lipi.
 - a) 3 Matras
 - b) 1 ½ Matras
 - c) 2 Matras
 - d) 1 Matra
- 2) In which Tal lipi, there is sign 'I', at the end of Tal.
 - a) Pt. Paluskar
 - b) Pt. Bhatkhande
 - c) In Both
 - d) Not in both
- 3) Which laykari can't be written in Pt. Paluskar lipi?
 - a) Dugun
 - b) Panchgun
 - c) Chaugun
 - d) Tigun
- 4) तिरकिट syllable in Ekgun can be written as _____ according to Pt. Paluskar.
 - a) —
 - b) ~
 - c) U
 - d) O
- 5) Which is the not Tal lipi from the following?
 - a) Pt. Gunidas
 - b) Pt. Bhatkhande
 - c) Pt. Paluskar
 - d) None of these
- 6) 'U' sign indicates _____ time period (matra).
 - a) 1/2
 - b) 1/4
 - c) 1/8
 - d) 1/16
- 7) For indicating Tali in Pt. Paluskar lipi, the serial number of _____ is given.
 - a) Syllable
 - b) Tali
 - c) Matra
 - d) Khand
- 8) Which is the pre composed form?
 - a) Gat
 - b) Rela
 - c) Rau
 - d) Peshkar
- 9) For writing the syllables more than one, the sign is used in which lipi?
 - a) Pt. Bhatkhande
 - b) Pt. Paluskar
 - c) In Both
 - d) None of these
- 10) The total number of 'धा' 'Dha' in Farmaishi Chakradhar are _____.
 - a) 8
 - b) 9
 - c) 3
 - d) 27

- 11) Which is the type of 'Gat'?
a) Murrakka b) Gat-Tukda
c) Gatang Rela d) Nau-hakka
- 12) Which is the main expandable form in Tabla Vadan?
a) Rau b) Ladi
c) Peshkar d) None of these
- 13) Which form can be with Tihai or without Tihai?
a) Tukda b) Chakradhar
c) Tihai d) Gat
- 14) Mohara is _____ compare to Mukhada.
a) Small b) Big
c) Same d) None of these
- 15) In Pt. Paluskar Tal lipi, the sign ' ~ ' converts as _____ in Dugun.
a) ≈ b) ≈
c) o o d) =
- 16) 'Ravindra Padhati' _____ a Tal lipi.
a) is b) is not
c) can't tell d) None of these

Q.2 Write Short Notes. (Any Four)

16

- a) Pt. Bhatkhande Tal lipi – Merits & Demerits.
- b) Expandable form
- c) Importance of Tal lipi
- d) Kamali Chakradhar
- e) Peshkar
- f) One Bedam & Damdar Tihai in any Tal (Pt. Paluskar Tal lipi)

Q.3 Write Short Answers. (Any Four)

16

- a) 'Pt. Paluskar Tal lipi' – Write merits & demerits.
- b) What is Non-Expandable form? Write with the example.
- c) Write Farukhabad Gharana Peshkar with 3 Paltas & Tihai.
- d) Write Vilambit Zhumara Tal in Pt. Bhatkhande Tal lipi.
- e) Write on 'Mukhada & Mohara' with example.
- f) Tal Punjabi-Ekgun & Tigun (Pt. Paluskar lipi)

Q.4 Write in details. (Any One)

16

- a) Zhumara Tal - Ekgun, Dugun, Tigun & Chaugun (in Pt. Paluskar lipi)
- b) 'Farukhabad Gharana Peshkar' write the importance in details.

Q.5 Write in details with example – 'Pt. Bhatkhande & Pt. Paluskar Notation System'.

16

Seat No.	
-----------------	--

Set	P
------------	----------

**M.A. (Tabla) (Semester - III) (New) (CBCS) Examination: March/April-2024
History of Percussion Instruments (MA2221302)**

Day & Date: Friday, 10-05-2024

Max. Marks: 80

Time: 11:00 AM To 02:00 PM

सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

16

- 1) उत्तर हिन्दुस्तानी अवनध्द वाद्य.

अ) घटम्	ब) मृदंगम्
क) तबला	ड) नक्कारा
- 2) अवनध्द वाद्यांमध्ये प्राण्यांची कत्तल रोखण्यासाठी चामडयाच्या ऐवजी कोणती वस्तू वापरली जाते?

अ) धातूची प्लेट	ब) रबरी प्लेट
क) कापडी प्लेट	ड) फायबर प्लेट
- 3) सप्ताध्यायी ग्रंथ म्हणून कोणत्या ग्रंथाचा उल्लेख केला जातो?

अ) नाट्यशास्त्र	ब) संगीत रत्नाकर
क) बृहददेशी	ड) अभिनव तालमंजिरी
- 4) बृहददेशी हा ग्रंथ —— या ऋषींनी लिहिला.

अ) भरत	ब) शारंग
क) मतंग	ड) स्वाती मुनी
- 5) तबल / तब्ल हे वाद्य —— संस्कृतीमध्ये होते.

अ) अरेबियन	ब) मोसोपोटेमियन
क) सिरोयन	ड) मंगोलियन
- 6) ताशा किंवा नगाडा ही —— वाद्ये आहेत.

अ) पाश्वमुखी	ब) द्विमुखी
क) उर्ध्वमुखी	ड) बहुमुखी
- 7) मृदंगम् हे वाद्य —— कडील अवनध्द वाद्य आहे.

अ) पूर्वे	ब) पश्चिमे
क) दक्षिणे	ड) उत्तरे
- 8) लोणावला येथील कार्ला लेणीत एक स्त्री तबला साम्य वाद्य वाजवितानाचे चित्र आहे. याचे वर्णन —— या लेखकाने आपल्या पुस्तकात उल्लेख केला आहे.

अ) अरविंद मुळगावकर	ब) आबान मिस्त्री
क) सुधीर माईणकर	ड) उमेश मोदे

- 9) तबला वादन में निहित सौंदर्य या ग्रंथाचे लेखक —— आहेत.
 अ) सुरेश मुळगांवकर ब) सुरेश तळवलकर
 क) सुधीर माईणकर ड) अरविंद मुळगांवकर
- 10) युद्ध सुरु होताना त्या प्रसंगी वापरल्या जाणाऱ्या प्राचीन सुषीर वाद्याचे नाव ——.
 अ) बासरी ब) शहनाई
 क) शंख ड) दुंदुभी
- 11) 'डफ' हे वाद्य —— आकृती वर्गीकरणात येते.
 अ) डमवीकृती ब) शंकाकृती
 क) अर्धगोलाकार ड) चक्राकृती
- 12) हवेच्या / फुंकेच्या सहाय्याने वाजवली जाणारी वाद्ये —— या वाद्यवर्गीकरणात येतात.
 अ) घन ब) तंतु
 क) सुषीर ड) अवनध्द
- 13) अवनध्द वाद्य —— असतात.
 अ) वेळ दर्शक ब) दिशादर्शक
 क) लय व ताल प्रधान ड) यापैकी नाही
- 14) इजाजत या ग्रंथाचे लेखक —— हे आहेत.
 अ) सुरेश मुळगावकर ब) सुधीर माईणकर
 क) सुरेश तळवलकर ड) अरविंद मुळगावकर
- 15) स्वाती ऋषीमुनी निर्मित अवनध्द वाद्याचे नाव —— आहे.
 अ) तबला ब) भुमी दुंदुभी
 क) द्विपुष्कर ड) त्रिपुष्कर
- 16) तबला पुराण या ग्रंथाचे लेखक —— आहेत.
 अ) लक्ष्मीनारायण गर्ग ब) विजयशंकर मिश्रा
 क) भागवतशरण शर्मा ड) आबान मिस्त्री

प्र.2 खालीलपैकी कोणत्याही चार टिपा लिहा.

16

- अ) ढोल
- ब) नगाडा
- क) सुषीर वाद्ये
- ड) मृदंगम्
- इ) पखवाज
- ई) घटम्

- प्र.3 खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे लिहा.** 16
- अ) पखवाज वाद्याचे सचित्र वर्णन लिहा.
ब) तबला वाद्याचा उगम
क) वाद्य वर्गीकरण याविषयी माहिती लिहा.
ड) त्रिपुष्कर वाद्याचे वर्णन करा.
इ) ढोलक या वाद्याविषयी माहिती लिहा. तसेच, लोक संगीत प्रकरासाठी ढोलक वाद्याचा उपयोग स्पष्ट करा.
ई) अवनध्द शास्त्रीय ताल वाद्यांमध्ये प्राचीन ते आधुनिक काळात झालेले बदल स्पष्ट करा.
- प्र.4 खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.** 16
- अ) तबला वाद्याला इतिहास व आधुनिक काळात तबल्याचे महत्व स्पष्ट करा.
ब) अवनध्द शास्त्रीय तालवाद्यांच्या आकृतीबद्दल सविस्तर माहिती लिहा.
- प्र.5 दक्षिण हिंदुस्तानी संगीतातील चार ताल वाद्यांविषयी सविस्तर माहिती लिहा.** 16

Seat No.	
---------------------	--

Set P**M.A. (Tabla) (Semester - III) (New) (CBCS) Examination: March/April-2024
History of Percussion Instruments (MA2221302)**

Day & Date: Friday, 10-05-2024

Max. Marks: 80

Time: 11:00 AM To 02:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Multiple Choice Questions:**16**

- 1) North Indian Avanaddha vadya.
 - a) Ghatam
 - b) Mridangam
 - c) Tabla
 - d) Nakkara
- 2) The material used instead of leather to prevent the slaughter of animals.
 - a) Metal Plate
 - b) Rubber Plate
 - c) Cloth Plate
 - d) Fiber Plate
- 3) Which book is mentioned as Saptadhyayi Granth?
 - a) Natyashastra
 - b) Sangeet Ratnakar
 - c) Bruhaddeshi
 - d) Abhinav Taalmanjiri
- 4) Author of Bruhaddeshi?
 - a) Bharat
 - b) Sharangdev
 - c) Matang
 - d) Swatimuni
- 5) Tabala was _____ comes from culture.
 - a) Arebian
 - b) Mosopotemiun
 - c) Siroyan
 - d) Mangoliyan
- 6) Tasha, Nagada is _____ instruments.
 - a) Parshvamukhi
 - b) Dvimukhi
 - c) Urdhvamukhi
 - d) Bahumukhi
- 7) Mridangam is _____ Avanaddha vadya from?
 - a) East
 - b) West
 - c) North
 - d) South
- 8) The Karla caves at Lonavala a woman playing the table related instrument. this description is written by _____ book.
 - a) Arvind Mulgaonkar
 - b) Aban Mistri
 - c) Sudhir Mainkar
 - d) Umesh Moghe
- 9) The author of "Tabla vadan me Nihit Saundarya".
 - a) Suresh Mulgaonkar
 - b) Suresh Talwalkar
 - c) Sudhir Mainkar
 - d) Arvind Mulgaonkar
- 10) Name of wind instrument used the at the time of starting (Beginning) of war.
 - a) Basari
 - b) Shahenai
 - c) Shankha
 - d) Dudumbhi

- 11) Duff comes under the _____ category of musical instruments.
a) Damarvarkruti b) Shankhakruti
c) Ardhagolakarkruti d) Chakrakruti
- 12) Instrument played with help of air/wind these instruments are come under _____ classification of instrument.
a) Ghana b) Tantu
c) Sushir d) Avanaddha
- 13) Used Avanaddha vadya for?
a) Vel darshak b) Disha Darshak
c) Laya & taal darshak d) None of these
- 14) The Author of 'Izajat' book.
a) Suresh Mulgaonkar b) Sudhir Mainkar
c) Suresh Talwalkar d) Arvind Mulgaonkar
- 15) The name of Avanaddha vadya created by Swati muni?
a) Tabla b) Bhumi dudumbhi
c) Dvipushkar d) Tripushkar
- 16) Author of 'Tabla Puran' book.
a) Laxmi Narayan Garg b) Vijayshankar Mishra
c) Bhagawatsharan sharma d) Aban Mistri

Q.2 Write Short Notes: (Any Four)

16

- a) Dhol
- b) Nagada (Nakkara)
- c) String instrument (Sushir Vadya)
- d) Mridangam
- e) Pakhawaj
- f) Ghatam

Q.3 Write the answers to the following questions. (Any Four)

16

- a) Write a pictorial description of Pakhawaj instrument.
- b) Origin of tabla instrument.
- c) Write information about musical instruments classification.
- d) Describe the Tripushkar instrument.
- e) Write information about the instrument Dholak. Also, the use of Dholak for the folk music.
- f) Explain the changes in Avanaddha classical percussion instrument from ancient to modern times.

Q.4 Write detailed answers to the following questions. (Any One)

16

- a) Explain the history of tabla instrument and the importance of tabla in modern times.
- b) Write detailed information about Avanaddha classical percussion instruments with diagram.

Q.5 Answer in detail.

16

- a) Write detailed information about the four percussion instruments of South Indian Music.

Seat No.	
----------	--

**M.A. (Tabla) (Semester - III) (New) (CBCS) Examination: March/April-2024
Research Methodology in Music (MA2221303)**

Day & Date: Monday, 13-05-2024

Max. Marks: 80

Time: 11:00 AM To 02:00 PM

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडा

16

- 1) औद्योगिक सहल, ऐतिहासिक स्थळ, निसर्ग सहल याद्वारे संकलीत केलेली माहिती —— होय.
 अ) प्राथमिक माहिती ब) दुख्यम माहिती
 क) ऐतिहासिक माहिती ड) औद्योगिक माहिती
- 2) संशोधनाचा आराखडा —— बनवावा लागते.
 अ) संशोधनानंतर ब) संशोधन चालु असताना
 क) संशोधनापूर्वी ड) यापैकी नाही
- 3) संशोधकाने —— हे करणे अपेक्षित नाही.
 अ) स्वतः कार्यक्षेत्रात जाऊन तथ्य संकलन करणे.
 ब) संशोधनासाठी संगणकाचा वापर करणे.
 क) संशोधनाचे सामान्यकरण करणे.
 ड) इतरांचे संशोधनातील सारांश स्वतः वापरणे
- 4) संशोधन करण्यासाठी —— या विषयांची निवड करता येते.
 अ) शिक्षा, कला जगत, संस्कृती
 ब) धर्म, विचार, तर्क, गणित
 क) सामाजिक, राजनैतिक, आर्थिक, वैयक्तिक
 ड) हे सर्व
- 5) शोध या शब्दाची निर्मिती —— धातूपासून झाली.
 अ) शुद्ध ब) शुध
 क) शोध ड) यापैकी नाही
- 6) —— या स्तरावरील लिहील्या जाणाऱ्या प्रबंधांना लघुशोध प्रबंध असे म्हणतात.
 अ) D. lit, P. hd ब) एम. ए, एम. फील
 क) अ व ब दोन्ही ड) यापैकी नाही
- 7) शिलालेख, गृहाचित्रे हे —— या पद्धतीत येतात.
 अ) पुरातन पद्धत ब) वर्णनात्मक पद्धत
 क) ऐतिहासिक पद्धत ड) यापैकी नाही
- 8) —— यामध्ये संशोधनाचा सारांश लिहिला जातो.
 अ) परिकल्पना ब) निष्कर्ष
 क) तळटीप ड) आराखडा

- 9) चूक की बरोबर ते लिहा.
- X) संशोधनामध्ये व्यक्तीगत व भावनात्मक विचारांना महत्व नसते.
Y) तत्थ संकलनासाठी प्राथमिक व दुय्यम स्त्रोतांचा वापर होत नाही.
- अ) X व Y बरोबर ब) X बरोबर Y चूक
क) Y बरोबर X चूक ड) X व Y चूक
- 10) संशोधन कार्यात, उपयोजीलेली प्रश्नावली, चित्रे, सारणी, तक्ते यांची माहिती —— यामध्ये दिली जाते.
- अ) आराखडयामध्ये ब) परिकल्पनेमध्ये
क) संदर्भग्रंथसुचीमध्ये ड) परिशिष्टामध्ये
- 11) मुद्रीत साधनांमध्ये —— हे स्त्रोत आढळतात.
- अ) शोधनिबंध, आत्मचित्र, हस्तलिखिते, पत्रव्यवहार
ब) प्रश्नावली, शिलालेख, मुलाखत, समित प्रश्नावली
क) ब फक्त
ड) अ व ब दोन्ही
- 12) वास्तविक माहितीप्राप्त करण्यासाठी केल्या गेलेल्या टिकात्मक निरीक्षणास —— संशोधन पद्धती म्हणतात.
- अ) ऐतिहासिक ब) सर्वेक्षण पद्धती
क) धारणात्मक ड) अंतर्वस्तु विश्लेषण
- 13) —— हा चिकिसात्मक, विश्लेषणात्मक व नविन सिध्दांताची निर्मिती करणारा असतो.
- अ) शोधप्रबंध ब) संशोधन आराखडा
क) अ व ब दोन्ही ड) यापैकी नाही
- 14) —— ही संशोधनाची पहिली पायरी आहे.
- अ) वर्गीकरण ब) समस्यासुत्रण
क) भविष्यकथन ड) निष्कर्ष
- 15) —— ही संशोधनाची शेवटची पायरी आहे.
- अ) वर्गीकरण ब) समस्यासुत्रण
क) पुर्वकथन ड) पडताळणी
- 16) संशोधकाकडे —— हा गुण असावा लागतो.
- अ) संशोधनातील अनुभव ब) आर्थिक बाबींचे ज्ञान
क) शैक्षणिक अनुभव ड) विचार स्पष्टता

प्र.2 टीपा लिहा (कोणतेही चार)

16

- अ) संगीतातील संशोधनाची आवश्यकता
ब) प्रस्थावना
क) तळटीप
ड) प्राथमिक व दुय्यम स्त्रोत
इ) प्रश्नावली
ई) संशोधनाचा उद्देश

प्र.3 खालील प्रश्नाची उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) 16

- अ) ग्रंथसुची म्हणजे काय ते सांगून त्याची आवश्यकता लिहा.
- ब) परिकल्पना म्हणजे काय व त्यांचे प्रकार लिहा.
- क) मुलाखत याची माहिती लिहा.
- ड) संशोधनातील प्रयोगात्मक व वर्णनात्मक संशोधन पद्धतींची माहिती लिहा.
- इ) आदर्श संशोधकाचे गुण लिहा.
- ई) मुद्रित व मौखिक स्त्रोतांची उदहरणासह माहिती लिहा.

प्र.4 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) 16

- अ) संशोधनातील संशोधकाची भूमिका व कर्तव्ये स्पष्ट करा.
- ब) शोधपत्र याविषयी माहिती सांगा व शोधपत्र लिहीण्याची पद्धती स्पष्ट करा.

प्र.5 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. 16

उ. अल्लारखाँ/कुदजसिंह यांचे सांगितीक योगदान स्पष्ट करा.

Seat No.	
---------------------	--

M.A. (Tabla) (Semester - III) (New) (CBCS) Examination: March/April-2024
Research Methodology in Music (MA2221303)

Day & Date: Monday, 13-05-2024

Max. Marks: 80

Time: 11:00 AM To 02:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Multiple choice questions**16**

- 1) Information collected through industrial tours, Historical sites, Nature tours is called as _____.
 a) Primary information b) Secondary information
 c) Historical information d) Industrial information
- 2) Design of research _____ it has to be made.
 a) After research b) While research is in progress
 c) Before research d) None of these
- 3) This is not expected from the researcher.
 a) Collecting information by going to work area itself
 b) Using computer for research
 c) Generalization of research
 d) Using others research summaries them selves
- 4) For the research _____ these subject can be chosen.
 a) Study, Art culture
 b) Religion, Thought, Reason mathematics
 c) Social, Economic, Political, Personal
 d) All of the above
- 5) Creation of word search is from _____.
 a) Pure b) Shudh
 c) Search d) None of these
- 6) Dissertations to be written at _____ this Level.
 a) D. lit, P.hd b) M.A, M.Phil
 c) Both A & B d) None of these
- 7) Cave painting, old stone writing are come in _____ method.
 a) Archaic method b) Descriptive method
 c) Historical method d) None of these
- 8) _____ in this a summary of research is written.
 a) Hypothesis b) Conclusion
 c) Foot note d) Plan
- 9) Write the right or Wrong.
 X) Personal & emotional consideration are not important in Research
 Y) Primary & secondary sources are not used for data collection.
 a) X & Y correct b) X correct, Y wrong
 c) Y correct, X wrong d) X & Y wrong
- 10) In Research Pictures, questionnaires, table, charts are included that information is given in _____.
 a) In Plan b) In Hypothesis
 c) In bibliography d) In Appendix

- 11) In Printed sources _____ these sources are found.
a) Dissertation, Autobiography b) Questionnaire, interview
c) B only d) A & B Both
- 12) Qualitative research methods are used to obtain to observation _____ real information.
a) Dissertation b) Research design
c) Both A & B d) None of these
- 13) _____ this clinical, analytical, be the creator.
a) Dissertation b) Research design
c) Both A & B d) None of these
- 14) _____ this is first step of research.
a) Classification b) Problem formulation
c) Divination d) Conclusion
- 15) _____ this is last step of research.
a) Classification b) Problem formulation
c) Predicate d) Verification
- 16) Researcher has _____ it has to be a quality.
a) Research experience b) Knowledge of financial matters
c) Educational experience d) Clarity of thought

Q.2	Answer in Short (Any Four)	16
a)	Need of Research in music	
b)	Introduction	
c)	Footnote	
d)	Primary & secondary sources	
e)	Questionnaire	
f)	Research objectives	
Q.3	Write the answer of following. (Any Four)	16
a)	Write what is Reference list & its Need.	
b)	What is hypotheses & write the types of hypotheses	
c)	Write information about the Experimental & Descriptive Research methods.	
d)	Write the qualities of ideal researcher.	
e)	What is Interview method & write the types of interview.	
f)	Write the information of print & oral sources of Data collection with examples.	
Q.4	Write the answer the following questions. (Any One)	16
a)	Clarify the role & functions of researcher in the research.	
b)	Give information about the research paper writing & explain the writing method.	
Q.5	Write the answer the following questions.	16
	Write the musical contribution of Ut. Aallarakha/Kudau Sing.	

Seat No.	
-----------------	--

Set	P
------------	----------

M.A. (Tabla) (Sem - III) (New) (CBCS) Examination: March/April-2024
Baaj And Gharana (MA2221307)

Day & Date Wednesday, 15-05-2024
 Time: 11:00 AM To 02:00 PM

Max. Marks: 80

सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 2) उजवीकडील अंक पुर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा.

16

- 1) बाज शब्दाचा प्रयोग यापैकी कोणत्या वादय प्रकारासाठी केला जातो?

अ) संतूर वादन	ब) सारंगी वादन
क) तबला वादन	ड) बासरी वादन
- 2) दिल्ली घराण्याची स्थापना कोणत्या शतकात झाली?

अ) 15 वे शतक	ब) 16 वे शतक
क) 17 वे शतक	ड) 18 वे शतक
- 3) घराणा शब्दाचे अस्तित्व खालीलपैकी कशापासून बनले आहे?

अ) विशेष शैलीसह	ब) एका विशिष्ट परंपरेतून
क) विशिष्ट कुटुंबातून	ड) हे सर्व
- 4) पंजाब घराण्याचे मुख्य प्रवर्तक कोणास मानले जाते?

अ) भवानी सिंह	ब) भवानीदास
क) भवानी दीनराम	ड) भवानी राय
- 5) खालीलपैकी कोणते घराणे सर्वात प्राचीन मानले जाते?

अ) पंजाब घराणे	ब) फरुखाबाद घराणे
क) लखनौ घराणे	ड) दिल्ली घराणे
- 6) अजराडा घराणे उत्तर प्रदेशातील कोणत्या जिल्ह्याशी संबंधित आहे?

अ) मुजफ्फर नगर	ब) मेरठ
क) गाजियाबाद	ड) सहारनपुर
- 7) थापियाँ बाज म्हणुनही —— या घराण्यास ओळखले जाते.

अ) लखनौ	ब) दिल्ली
क) पंजाब	ड) फरुखाबाद
- 8) बनास घराण्याचे प्रथम तबलावादक कोणास मानले जाते?

अ) पं. राम सहाय	ब) पं. बलदेव सहाय
क) पं. दुर्गा सहाय	ड) पं. कंठे महाराज
- 9) घराणेदार संगीत हे कोणत्या संगीत प्रकारात प्रचलित आहे.

अ) ढोल	ब) ताशा
क) तबला	ड) यापैकी कोणतेही नाही

- 10) बाजाचे तात्पर्य काय असते?
- अ) वादयाची सजावट शैली
 - ब) वादयाची वादन शैली
 - क) वादयाची बनविण्याची शैली
 - ड) 'अ' आणि 'क' दोन्ही
- 11) पं. रामसहाय हे —— यांचे शिष्य होते.
- अ) कुदऊ सिंह
 - ब) मोदु खाँ
 - क) उस्ताद मिरु खाँ
 - ड) कंठे महाराज
- 12) पं. भातखंडे ताल-लिपी पृष्ठतीत काल दर्शविण्याचे चिन्ह कोणते आहे.
- अ) x
 - ब) +
 - क) o
 - ड) _
- 13) बनारस घराण्यात एकल वादनाची सुरुवात —— करण्यात येते.
- अ) पेशकार
 - ब) कायदा
 - क) परन
 - ड) उठान
- 14) या घराण्याने बाँया चा शाईकडील भाग मनगटाकडे ठेवून वादन केले जाते.
- अ) बनारस
 - ब) लखनौ
 - क) फरुखाबाद
 - ड) अजराडा
- 15) पं. योगेश समसी हे कोणत्या घराण्याचे तबला वादक आहेत.
- अ) दिल्ली
 - ब) बनारस
 - क) पंजाब
 - ड) लखनौ
- 16) तिहाईचे मुख्य प्रकार किती आहेत.
- अ) तीन
 - ब) चार
 - क) पाच
 - ड) दोन

प्र.2 टिपा लिहा. (कोणतेही चार)

16

- अ) दिल्ली घराणे
- ब) अजराडा घराण्याचे वैशिष्ट्ये
- क) नानासाहेब पानसे घराणे
- ड) पं. भातखंडे ताल-लिपी पृष्ठतीत
- इ) पंजाब घराणे
- ई) बंद बाजाची वैशिष्ट्ये

प्र.3 खालीलपैकी प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही चार)

16

- अ) दिल्ली घराण्याचा कायदा व तिहाई लिपीबद्ध करा. (दोन पलटे, तिहाई-पलुस्कर पृष्ठतीत)
- ब) पं. पलुस्कर ताल-लिपी पृष्ठती या विषयी लिहा.
- क) उस्ताद अल्लारखाँ यांचे संगीतातील योगदान.
- ड) चक्रदार लिपीबद्ध करा.
- इ) बंदबाज आणि खुला बाज यातील फरक स्पष्ट करा.
- ई) कुदऊसिंह घराणे.

- प्र.4 खालीलपैकी प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक) 16
अ) पंजाब व अजराडा घराण्याची वादन वैशिष्ट्ये लिहा.
ब) बाज म्हणजे काय? खुल्या बाजातील घराणी व वादन वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- प्र.5 झपताल या तालातील चतुश्र जातीचा कोणताही एक कायदा, पाच पलटे व तिहाई सहीत पं. भातखंडे ताल-लिपी पद्धतीत लिपीबद्द करा. 16

Seat No.	
---------------------	--

Set	P
------------	----------

M.A. (Tabla) (Sem - III) (New) (CBCS) Examination: March/April-2024
Baaj And Gharana (MA2221307)

Day & Date Wednesday, 15-05-2024
Time: 11:00 AM To 02:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Multiple Choice Questions.

16

- 1) The word 'Baaj' is used for which of these musical instruments?
a) Santoor playing b) Sarangi playing
c) Tabla playing d) Flute playing
- 2) Delhi Gharana established in _____ century.
a) 15th Century b) 16th Century
c) 17th Century d) 18th Century
- 3) The existence of the word Gharana is made up of which of the following?
a) With special style b) From a particular tradition
c) From a particular family d) All of these above
- 4) Who is main promoter of Panjab Gharana.
a) Bhavani Singh b) Bhavani Das
c) Bhavani Dinram d) Bhavani Rai
- 5) Which of the following Gharana considered to be the most ancient gharana.
a) Punjab Gharana b) Farukhabad Gharana
c) Lucknow Gharana d) Delhi Gharana
- 6) Ajarada Gharana belongs to which District of Uttar Pradesh.
a) Muzaffarnagar b) Merath
c) Gaziabad d) Saharanpur
- 7) _____ this gharana is known as 'Thapia Baaj'.
a) Lakhnow b) Delhi
c) Punjab d) Farukhabad
- 8) Who is considered to be the first Tabla player of Banaras Gharana.
a) Pt. Ram Sahai b) Pt. Baldev Sahai
c) Pt. Durga Sahai d) Pt. Kanthe Maharaj
- 9) What kind of music is popular in Gharana.
a) Dhol b) Tasha
c) Tabla d) None of these
- 10) What is the meaning of Baaj?
a) Decorative style of instrument b) Playing style of Instrument
c) Making style of instrument d) A & C Both
- 11) Pt. Ram Sahai was his Disciple.
a) Pt. Kudau singh b) Ustad. Modu kha
c) Ustad Miru Kha d) Pt. Kanthe Maharaj

- 12)** In Pt. Bhatkhande taal-lipi method what is the symbol for khali.
 a) x b) +
 c) o d))
- 13)** In Banaras Gharana the solo begins with _____.
 a) Peshkar b) Kayada
 c) Paran d) Uthan
- 14)** In this Gharana, the Baya is played by keeping the shai part towards the wrist.
 a) Banaras b) Lakhnow
 c) Punjab d) Ajrada
- 15)** Pt. Yogesh Samasi belongs to _____ Gharana.
 a) Delhi b) Banaras
 c) Punjab d) Lucknow
- 16)** How many types of Tihai?
 a) Three b) Four
 c) Five d) Two

Q.2 Write the short answer. (Out of 6 any 4)

16

- a) Delhi Gharana
- b) Characteristics of Ajrada Gharana.
- c) Nana Saheb Panse Gharana.
- d) Pt. Bhatkhande Notation system.
- e) Punjab Gharana
- f) Characteristics of Band Baaj.

Q.3 Write the short answer. (Out of 6 any 4)

16

- a) Write down one Delhi kayada of Teentaal. (Two paltas & Tihai as per Paluskar Notation system)
- b) Give the information about Pt. Paluskar notation system.
- c) Write down the musical contribution of Ustad. Allarakha.
- d) Write down one chakradhar of any Tals.
- e) Write down the difference between Band Baaj & Khula Baaj.
- f) Kudausingh Gharana.

Q.4 Write detailed answers to the following Questions. (Any One)

16

- a) Write down the characteristics of Punjab & Ajrada Gharana.
- b) What is Baaj? Write the characteristics of Khula Baaj Gharana.

Q.5 Write Answer in detail.

16

Write down one Zaptaal kayada of chatushra Jati in Pt. Bhatkhande notation system. (Five paltas with Tihai)

Seat No.	
-----------------	--

Set	P
------------	----------

M.A. (Tabla) (Semester - IV) (New) (CBCS) Examination: March/April-2024
Hindustani & Karnataka Music (MA2221402)

Day & Date: Monday, 09-05-2024

Max. Marks: 80

Time: 03:00 PM To 06:00 PM

- सूचना :** 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडा.**16**

- 1) ध्रुवा, शम्या, ताल आणि —— हे सशब्द क्रियेचे प्रकार आहेत.

अ) आवाप	ब) विक्षेप
क) सन्निपात	ड) प्रवेशक
- 2) उत्तर भारतीय तालपद्धतीमध्ये विभागाचे चिन्ह —— हे आहे.

अ) ०	ब) +
क)	ड) ×
- 3) कर्नाटकी संगीताचा जनक कोण?

अ) स्वामी हरिदास	ब) पुरंदरदास
क) नारायण गर्ग	ड) यापैकी नाही
- 4) खालीलपैकी आचार्य भरत लिखित ग्रंथ कोणता?

अ) संगीत रत्नाकर	ब) बृहददेशी
क) नाट्यशास्त्र	ड) अहोबल
- 5) कोणत्या प्रबंध गायनासाठी सात ताल प्रचारात आले?

अ) धृपद	ब) धमार
क) सलगसुड	ड) दादरा
- 6) प्राचीन काळी —— वाद्याद्वारे ताल स्पष्ट केला जात असे.

अ) अवनबद्ध	ब) तंतुवाद्य
क) घन	ड) यापैकी नाही
- 7) प्रचलित झालेल्या सात तालांना —— ताल या नावाने संबोधण्यात येऊ लागले.

अ) सप्तताल	ब) सप्तपदी
क) सप्ततालादी	ड) सप्तसुलादी
- 8) 'X' हे चिन्ह भातखंडे ताल—लिपि मध्ये —— दर्शविण्यासाठी वापरतात.

अ) टाळी	ब) सम
क) विभाग	ड) काल
- 9) कर्नाटकी तालपद्धतीनुसार 'गुरु' चा मात्राकाल किती?

अ) 5	ब) 6
क) 7	ड) 8

- 10) पं. पलुस्कर ताल—लिपि पद्धतीनुसार 'काल' दर्शविण्याचे चिन्ह कोणते?
- अ) ० ब) ×
क) + ड) अंक
- 11) खालीलपैकी कर्नाटक तालपद्धतीनुसार 'त्रिपुट' तालाचे स्वरूप कोणते?
- अ) 1 ब) 100
क) 1100 ड) 1011
- 12) पं. भातखंडे यांचे सपूर्ण पूर्ण नाव —— हे आहे.
- अ) विष्णु दिगंबर भातखंडे ब) विष्णु भरत भातखंडे
क) विष्णु नारायण भातखंडे ड) यापैकी नाही
- 13) संगीत रत्नाकर ग्रंथात किती तालांचे वर्णन आढळते.
- अ) 150 ब) 130
क) 140 ड) 120
- 14) निशब्द क्रिया चे किती प्रकार आहेत?
- अ) 4 ब) 5
क) 6 ड) 7
- 15) त्रिपुट तालाचे चिन्ह —— आहे.
- अ) 1011 ब) 101
क) 100 ड) 01
- 16) क्रिया चे प्रकार किती?
- अ) 2 ब) 5
क) 6 ड) 7

प्र.2 टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

16

- अ) अनोखेलाल मिश्रा
ब) श्याम शास्त्री
क) मनुस्वामी दिक्षितर
ड) अहोबल
इ) पं. कंठे महाराज
ई) डॉ. अबान मिस्ट्री

प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

16

- अ) हिंदुस्थानी व कर्नाटकी ताल पद्धती. (फरक स्पष्ट करा.)
ब) कर्नाटक संगीतात 'पुरंदर दास' यांचे योगदान.
क) दक्षिण हिंदुस्थानी ताल पद्धतीची वैशिष्ट्ये लिहा.
ड) भुमीदुरुंभी व मृदंगम् या वाद्यांचे सचित्र वर्णन करा.

प्र.4 खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक)	16
अ) पं. वि. ना. भातखंडे यांचे सांगितिक योगदान.	
ब) 'पंचगतीभेद' याविषयी सविस्तर माहिती लिहा.	
प्र.5 खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (अनिवार्य)	16
कर्नाटक संगीत पद्धतीतील 'पंचजाती भेद' याविषयी सविस्तर माहिती द्या.	

Seat No.	
-----------------	--

Set P

**M.A. (Tabla) (Semester - IV) (New) (CBCS) Examination: March/April-2024
Hindustani & Karnataki Music (MA2221402)**

Day & Date: Monday, 09-05-2024

Max. Marks: 80

Time: 11:00 AM To 02:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Multiple Choice Questions.**16**

- 1) Dhruba, Shamya, Taal & _____ these are forms of sashabda Action, (Kriya)
 - a) Aavap
 - b) Vikshep
 - c) Sannipat
 - d) Praveshak
- 2) In North Indian Notation system, the division symbol is _____.
 - a) 0
 - b) +
 - c) I
 - d) ×
- 3) Who is the father of Karnataki Music?
 - a) Swami Haridas
 - b) Purandar Das
 - c) Narayan Garg
 - d) None of these
- 4) Which of the following is a book written by Acharya Bharat?
 - a) Sangeet Ratnakar
 - b) Bruhadgeshi
 - c) Natyashastra
 - d) Ahobal
- 5) Seven taal promoted for _____ singing style.
 - a) Dhrupad
 - b) Dhamar
 - c) Salagsood
 - d) Dadara
- 6) In ancient times _____ rhythm was played by Instruments.
 - a) Avanaddha
 - b) Tantu Vadya
 - c) Ghana Vadya
 - d) None of these
- 7) The seven popular taals are called as _____.
 - a) Sapta taal
 - b) Sapta Padi
 - c) Sapta taladi
 - d) Sapta suladi
- 8) The symbol 'X' is used for the Pt Bhatkhande Notation System.
 - a) Tali
 - b) Sum
 - c) Vibhag
 - d) Khali
- 9) What is the Matrakal of 'Guru' according to Karnataki Notation System.
 - a) 5
 - b) 6
 - c) 7
 - d) 8
- 10) What are the signs of 'Khali' according to the Pt. Paluskar Notation System.
 - a) 0
 - b) ×
 - c) +
 - d) Number

- 11)** Which of the following describes the form of 'Triput' taal according to Karanataki Notation System?
a) 1 b) 100
c) 1100 d) 1011
- 12)** Pt. Bhatkande full name is _____.
a) Vishnu Digambar Bhatkande b) Vishnu Bharat Bhatkande
c) Vishnu Narayan Bhatkande d) None of these
- 13)** How many taals are described in the Sangeet Ratnakara.
a) 150 b) 130
c) 140 d) 120
- 14)** How many types of Nishabda Kriya.
a) 4 b) 5
c) 6 d) 7
- 15)** Symbol of Triput taal is _____.
a) 1011 b) 101
c) 100 d) 01
- 16)** How many types of Kriya.
a) 2 b) 5
c) 6 d) 7

Q.2 Write Short Notes. (Any Four)

16

- a) Anokhelal Mishra
- b) Shyam Shastri
- c) Muttuswami Dikshitar
- d) Ahobal
- e) Pt. Kanthe Maharaj
- f) Dr. Aban Mistri

Q.3 Write Answer to the following Questions. (Any Two)

16

- a) Difference between Hindustani & Karnataka Notation System.
- b) Write the contribution of Purandar Das in Karnatak Music.
- c) Write the characteristics of the Dakshin Hindustani Notation System.
- d) Give the information of Bhumi Dudumbhi & Mridangam with diagram.

Q.4 Write detailed Answer to the following questions. (Any One)

16

- a) Write down the musical contribution of Pt. V.N. Bhatkande.
- b) Write down the detail information about 'Panchgatibhed'.

Q.5 Write detailed Answer to the following Questions.

16

- a) Write down the detail information about 'Panchjaatibhed'.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

**M.A. (Tabla) (Semester - IV) (New) (CBCS) Examination: March/April-2024
Notation of Improvisatory & Pre-Composed Compositions (MA2221403)**

Day & Date: Saturday, 11-05-2024

Max. Marks: 80

Time: 03:00 PM To 06:00 PM

सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

16

1) भातखंडे ताल-लिपि पद्धतीत टाळी —— ने दर्शवितात.

अ)	ब) ०
क) ००	ड) अंक / अनुक्रमांक

2) पलुस्कर ताल-लिपि पद्धतीत एका मात्रेत दोन अक्षरे आल्यास —— चिन्ह वापरतात.

अ) ww	ब) ॥
क) ००	ड) ब आणि क दोन्ही

3) झपतालाचा काल कोणत्या मात्रेवर आहे?

अ) 4	ब) 5
क) 6	ड) 7

4) जातींचे प्रकार किती?

अ) 4	ब) 5
क) 6	ड) 7

5) लयकारींचे प्रकार प्रामुख्याने किती आहेत?

अ) 3	ब) 4
क) 5	ड) 6

6) 4:5 म्हणजे कोणती लयकारी होय?

अ) आड	ब) दिडी
क) बिआड	ड) कुआड

7) पावणे दोन पट म्हणजे कोणती लयकारी होय?

अ) 3:2	ब) 4:7
क) 4:5	ड) 2:3

8) दोन मात्रांमधील समांतर अंतर म्हणजे ——.

अ) दुगुन	ब) लय
क) गती	ड) लयकारी

- 9) तीन तालात झपताल म्हणजे ---- होय.
 अ) तिस्त्र ब) सव्वापट
 क) खंड ड) ब आणि क दोन्ही
- 10) पखवाजाचे एकल वादन ---- ने सुरु केले जाते.
 अ) विस्तार ब) प्रस्तार
 क) परण ड) हे सर्व
- 11) 'परण' प्रामुख्याने कोणत्या वाद्यावर वाजविला जाणारा प्रकार आहे?
 अ) तबला ब) मृदंगम्
 क) पखवाज ड) अ आणि क दोन्ही
- 12) तिलवाडा तालाचा काल कोणत्या मात्रेवर आहे?
 अ) 7 ब) 9
 क) 8 ड) यापैकी नाही
- 13) प्रस्तार म्हणजे ---- होय.
 अ) तालाचा विस्तार ब) ठेक्याचा विस्तार
 क) परणांचा विस्तार ड) हे सर्व
- 14) पं. पलुस्कर यांचे संपूर्ण नाव ----.
 अ) विष्णू नारायण पलुस्कर ब) विष्णू नयन पलुस्कर
 क) विष्णू दिगंबर पलुस्कर ड) यापैकी नाही
- 15) परण म्हणजे ---- होय.
 अ) मुखडा + तिहाई ब) बोल रचना + तिहाई
 क) रेला + तिहाई ड) हे सर्व
- 16) एका मात्रेत सहा मात्रा म्हणजे ---- होय.
 अ) $\frac{1}{3}$ ब) $\frac{1}{4}$
 क) $\frac{1}{6}$ ड) $\frac{2}{3}$

- प्र.2 खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)**
- अ) पं. भातखंडे पद्धतीनुसार झुमरा तालाची तिगुन लिपिबद्ध करा.
 ब) एकतालाचे दोन तुकडे लिपिबद्ध करा.
 क) ताल दादरा यात केरवा लिपिबद्ध करा.
 ड) जयताल 2:3 लिपिबद्ध करा.
 इ) खंडजाती विषयी उदाहरण सहित माहिती लिहा.
 ई) कायदा म्हणजे काय? याविषयी उदाहरण सहित स्पष्ट करा.

16

- प्र.3 खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा.** 16
- अ) पंचम सवारी यात फर्माईश चक्रदार लिपिबद्ध करा.
ब) तिनतालात पेशकार लिपिबद्ध करा. (तीन पलटे + तिहाई सहित)
क) तिलवाडा 5:4 लिपिबद्ध करा.
ड) संकिर्ण जाती विषयी माहिती घ्या. (उदाहरण सहित)
- प्र.4 खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.** 16
- अ) पं. वि. ना. भातखंडे यांचे सांगितिक योगदान याविषयी सविस्तर माहिती लिहा.
ब) गत म्हणजे काय? हे सांगून गतींचे प्रकार उदाहरण सहित लिपिबद्ध करा.
- प्र.5 खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा.** 16
पं. पलुस्कर पद्धतीत फरदोस्त ताल व रेला लिपिबद्ध करा. (चार प्रकार + तिहाई सहित)

Seat No.	
---------------------	--

Set P**M.A. (Tabla) (Semester - IV) (New) (CBCS) Examination: March/April-2024
Notation of Improvisatory & Pre-Composed Compositions (MA2221403)**

Day & Date: Saturday, 11-05-2024

Max. Marks: 80

Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Multiple Choice Questions:**16**

- 1) In the Pt. Bhatkhande notation system, claps are represented by _____.
a) b)
c) d) Digit/serial number

- 2) In Pt. Paluskar taal lipi system, if two syllables occur in one volume, _____ symbols are used.
a) b)
c) d) Both b & c

- 3) At what matra is Jhaptaal Khali?
a) 4 b) 5
c) 6 d) 7

- 4) How many types of Jaati?
a) 4 b) 5
c) 6 d) 7

- 5) What are the main types of Layakaris?
a) 3 b) 4
c) 5 d) 6

- 6) 4:5 means which layakari?
a) Aad b) One & Half
c) Biaad d) Kuaad

- 7) 4:7 means, which layakari?
a) Aad b) Biaad
c) Kuaad d) None of these

- 8) The parallel distance between two Matras is _____.
a) Dugun b) Laya
c) Gati d) Layakari

- 9) Saying Jhaptaal in Teentaal means _____?
a) Tishtra b) Kuaad
c) Khanda d) both b & c

- 10) A Pakhwaj solo is started with _____.
a) Vistar b) Prastar
c) Paran d) All of these

- 11) 'Paran' is the type of instrument that is mainly played.
 - a) Tabla
 - b) Mridangam
 - c) Pakhawaj
 - d) Both a & c
- 12) At what matra is Tilwada taal Khali?
 - a) 7
 - b) 9
 - c) 8
 - d) None of these
- 13) Prastar means ____ ?
 - a) Expansion of the talas
 - b) Expansion of the Thekas
 - c) Expansion of the Parans
 - d) All of these
- 14) Full name of Pt. Paluskar.
 - a) Vishnu Narayan Paluskar
 - b) Vishnu Nayan Paluskar
 - c) Vishnu Digambar Palukar
 - d) None of these
- 15) Paran means ____ ?
 - a) Mukhada + Tihai
 - b) Bok Rachana + Tihai
 - c) Rela + Tihai
 - d) All of these
- 16) Saying Six Matras in one matra means ____ ?
 - a) $\frac{1}{3}$
 - b) $\frac{1}{4}$
 - c) $\frac{1}{6}$
 - d) $\frac{2}{3}$

- Q.2 Write answers to the following questions. (Any Four) 16**
- a) Write down the Tigun of Jhumra Taal according to Pt. Bhatkhande method.
 - b) Write down two Tukadas in Ektaal.
 - c) Write down Kerava in Taal Dadra.
 - d) Write down Jaitaal in form of 2:3.
 - e) Write down the information about Khand Jaati & explain with examples.
 - f) What is Kayda & write down its examples.
- Q.3 Write answer to the following questions. (Any Two) 16**
- a) Write down Farmaish Chakradar in Taal Pancham Sawari.
 - b) Write down Peshkaar in Teentaal (with 3 paltas & Tihai).
 - c) Write down taal Tilwada in form of 5:4.
 - d) Give the detail information about Sankirna Jaati.
- Q.4 Write detailed answers to the following questions. (Any One) 16**
- a) Write detailed information about the musical contribution of Pt. V. N. Bhatkhande.
 - b) Write down, what is the Gaat & give its examples.
- Q.5 Answer in detail. 16**
 Write down Rela & Taal Fordost in Pt. Paluskar Notation system.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

**M.A. (Tabla) (Sem - IV) (New) (CBCS) Examination:
March/April-2024****Aesthetical Appreciation of percussion instruments (MA2221407)**

Day & Date: Tuesday, 14-05-2024

Max. Marks: 80

Time: 03:00 PM To 6:00 PM

सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पुर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 रिकाम्या जागा भरा.**16**

- 1) तबला / पखवाज यांमध्ये पुडीसाठी —— चमडे वापरले जाते.
अ) बैलाचे ब) बकऱ्याचे
क) गाईचे ड) यापैकी नाही
- 2) तबल्याच्या पुडीमध्ये एकुण —— घर असतात.
अ) 10 ब) 12
क) 14 ड) 16
- 3) गायन, वादन व नृत्य यांमध्ये स्थिरपणे प्रस्थापीत होणारा —— होय.
अ) लय ब) ताल
क) अ व ब दोन्ही ड) यापैकी नाही
- 4) —— या रचनेमध्ये वादकाच्या कल्पनाशक्ती, रियाज, विचारांचा अंदाज श्रोत्यांना येतो.
अ) ताल ब) रेला
क) पेशकार ड) कायदा
- 5) कायदयातील सौंदर्य वाढवण्यासाठी वेगळी खाली वाजवण्याची पद्धत —— या घराण्यातील कायदयांमध्ये दिसून येते.
अ) दिल्ली ब) फरुखाबाद
क) बनारस ड) अजराडा
- 6) —— या घराण्यांमध्ये तुकडे, चक्रधार, परण यांची विपुलता दिसून येते.
अ) दिल्ली ब) फरुखाबाद
क) बनारस ड) अजराडा
- 7) पखवाज या वाद्याला साम्य दर्शवणारे वाद्य —— होय.
अ) ढोलकी ब) नगारा
क) तबला ड) यापैकी नाही
- 8) —— च्या साथीसाठी पखवाज या वाद्याचा वापर केला जातो.
अ) ठुमरी ब) ख्याल
क) तराणा ड) धृपद
- 9) उत्तर हिंदुस्थानी संगीतात —— ही सर्वश्रेष्ठ आनंदानुभुती देणारी गोष्ट आहे.
अ) साथ ब) सम
क) लय ड) यापैकी नाही

- 10) बायाँ हा साधारणत: —— व्यासाचा पाहावयास मिळतो.
 अ) 9 इंच ब) 10 इंच
 क) 11 इंच ड) यापैकी सर्व
- 11) तबल्याची उंची साधारणत: —— इंच असते.
 अ) 10 इंच ब) 11 इंच
 क) 12 इंच ड) यापैकी नाही
- 12) नादाचे एकुण —— प्रकार आहेत.
 अ) 2 ब) 4
 क) 6 ड) 8
- 13) तबल्याचे एकुण —— वर्ण आहेत.
 अ) 5 ब) 10
 क) 11 ड) 12
- 14) पंखवाज च्या धुमपुडीवर —— चा लेप देतात.
 अ) आटा ब) मेण
 क) शाई ड) यापैकी नाही
- 15) —— या घराण्यामध्ये लव, चाटी व शाई या तिन्ही भागांचा वापर दिसून येतो.
 अ) दिल्ली घराणे ब) फरुखाबाद घराणे
 क) पंजाब घराणे ड) यापैकी सर्व
- 16) ज्या रचनांमध्ये देवी देवतांची वर्णन येतात त्या रचनांना —— म्हणतात.
 अ) स्तुती परण ब) परण
 क) गत ड) तुकडा

प्र.2 लिहा. (कोणत्याही चार)

16

- अ) अविस्तारक्षम रचनांमधील गणीतीय सौंदर्य याविषयी माहीती लिहा.
 ब) तबला वादनामध्ये 'बाँया' चे महत्व विशद करा.
 क) तबला साथीदाराची भूमिका स्पष्ट करा.
 ड) अपशास्त्रीय संगीतातील तबला साथसंगत याविषयी माहीती लिहा.
 इ) दुमरी, गऱ्गल यांसारख्या गीतप्रकाराची साथसंगतीविषयी आपले विचार स्पष्ट करा.
 ई) परण म्हणजे काय? व त्यांच्या वादनातील सौंदर्यात्मक दृष्टीकोन लिहा.

प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

16

- अ) तबला / पंखवाज तिहाई या प्रकारातील सौंदर्य विषयी सविस्तर वर्णन करा.
 ब) विस्तारक्षम रचनांमधील सौंदर्य विषयी माहीती देऊन उदहरणांसह स्पष्ट करा.
 क) तबल्यातील वर्ण सांगून त्याचे प्रकार लिहा.
 ड) ख्याल गायन प्रकाराच्या साथीसाठी संगत कशी असावी याबद्दल आपले विचार स्पष्ट करा.

- प्र.4 खालील प्रश्नाची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) 16**
- अ) तबला / पखवाज ही वाद्ये लोकप्रिय होण्याची कारणे आपल्या शब्दांत लिहा.
ब) तबला साथीदाराची भूमिका कशी असावी याविषयी आपले विचार स्पष्ट करा.
- प्र.5 थोडक्यात उत्तरे लिहा. 16**
- तबला वादयातील तसेच त्याच्या बनावटीतील झालेले बदल व त्यामुळे होणारे फायदे व तोटे यांविषयी माहिती लिहा.

Seat No.	
-----------------	--

Set	P
------------	----------

M.A. (Tabla) (Sem - IV) (New) (CBCS) Examination:
March/April-2024

Aesthetical Appreciation of percussion instruments (MA2221407)

Day & Date: Tuesday, 14-05-2024

Max. Marks: 80

Time: 03:00 PM To 6:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Multiple choice questions

16

- 1) In Tabla/ Pankhawaj Pudi _____ leather is used.
 - a) Of the Bull
 - b) Of a Goat
 - c) Of a Cow
 - d) None of these
- 2) How many houses (घर) does a 'Tabla/Pakhawaj' Pudi usually have?
 - a) 10
 - b) 12
 - c) 14
 - d) 16
- 3) In singing, Dancing, Instrument _____ is stably established.
 - a) Laya
 - b) Taal
 - c) A & B both
 - d) None of these
- 4) In this composition the listener approx of the creativity, thoughts and riyaj.
 - a) Taal
 - b) Rela
 - c) Peshkar
 - d) Kayada
- 5) To enhance the aesthetic of the kayada, a different 'Khali' playing method is seen in the kaydas of this gharana of _____ ?
 - a) Delhi
 - b) Farukhabad
 - c) Banaras
 - d) Ajrada
- 6) In this gharana famous for Tukada, chakradhar, Paran.
 - a) Delhi
 - b) Farukhabad
 - c) Banaras
 - d) Ajarada
- 7) An instrument similar to the Pakhawaj instrument?
 - a) Dholaki
 - b) Nagara
 - c) Tabla
 - d) None of these
- 8) Pakhawaj instrument is an used for the accompaniment of _____ .
 - a) Thumari
 - b) Khayal
 - c) Tarana
 - d) Dhrupad
- 9) In North Hindustani music, _____ is greatest emotional point in music.
 - a) Sath sangat
 - b) Sum
 - c) Laya
 - d) None of these
- 10) Diameter of 'Baya' (बाया) is _____ .
 - a) 9" inch
 - b) 10" inch
 - c) 11" inch
 - d) All of these

- 11)** The height of the ‘Tabla’ is usually _____ inches.
 a) 10” inch b) 11’ inch
 c) 12” inch d) None of these
- 12)** How many types of ‘Naad’?
 a) 2 b) 4
 c) 6 d) 8
- 13)** In ‘Tabla’ _____ basic boals (Varna) (वर्ण) is there _____.
 a) 5 b) 10
 c) 11 d) 12
- 14)** On ‘Baya’ (बाया) side of pakhawaj _____ material use on leather.
 a) Aata b) Of Wax
 c) Sihai d) None of these
- 15)** _____ in this Gharan Love, Chati & Sihai this three parts used for create aesthetics in compositions.
 a) Delhi Gharane b) Farukhabad Gharane
 c) Punjab Gharane d) All of these
- 16)** In this pre-composed composition we listen the description of lord Ganesha, king, God.
 a) Stuti paran b) Paran
 c) Gat d) Tukada

- Q.2 Short Notes. (Any Four)** 16
 a) Write mathematical Aesthetic information of Pre composed composition.
 b) Explain the importance of “Baya” in table playing.
 c) Explain the role of table accompaniest.
 d) Give information of Accompaniment in semi classical music.
 e) Give the thought on Accompaniment with thumari, gazal.
 f) What is Paran & Write the aesthetic approach in its playing.
- Q.3 Answer in following question. (Any Two)** 16
 a) Give the detail information of Aesthetic of “Tihai”.
 b) Write aesthetical information of improvisatory composition.
 c) Write the characters (Varna) in tabla & write its types.
 d) Explain your though on how to accompaniment with khyal singing.
- Q.4 Detailed Answer to the following questions.** 16
 a) Give the reasons why Tabla & Pakhawaj instruments are popular.
 b) Explain the role of Accompanist in your own words.
- Q.5** Write the information about the changes in Tabla Instrument & in its construction. 16
 Write the advantage & disadvantage of this changes in instruments.